

MŪSŲ PASTOGĖ

Lithuanian Australian Weekly "Our Haven"

Registered for posting as a newspaper category B

19.1.1976 Nr. 2 (1407)

XXVII-ji metai

PIRMOS ŽINIOS IŠ KONGRESO

Trečiasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas, įvykęs Pietų Amerikoje, jau praeityje. Australijos lietuvių jaunimas jau pakely namo, ir tik dabar mus pasiekia informacija apie Kongreso eigą ir mūsų kongresantų nuotykius. Mūsų Pastogės bendradarbis Dr. K. Zdanis, žadėjęs Mūsų Pastogę skubiai ir tiksliai informuoti, savo pažadą sąžiningai ištesėjo, tik gaila, kad iš Pietų Amerikos paštas labai vėluojasi. Tik prieš išleidžiant šią M.P. numerį atėjo pluoštas Dr. K. Zdaniaus laišku, kuriais pasinaudojame sutrauktoji formoj.

Australijos lietuvių jaunimas Argentiną pasiekė dvi dienas pavėlavę, bet juos ypatingai šiltai pasitiko Argentinos lietuviai ir jau suvažiavę iš kitur kongresantai. nuvykę į Villa Marista čia išbuvo keturias su puse paros.

"Atminty labiausiai įstrigo pirmo vakaro laužas ir bendros Kūčios, kuriose dalyvavo apie 350 dalyvių. Kūčios paruoštos tradiciniais liet. valgiais, užtruko iki 2-3 val. ryto. Tai argentiniečių paprotys užtešti Kūčias ir pradėti švęsti Kalėdas.

Kalėdų antrą dieną visi išvykome į Buenos Aires, kur vyko iškilmingos pamaldos Aušros Vartų bažnyčioje ir po to Kongreso atidarymas miesto centre, su kalbom, sveikinimais ir programa. Iš čia vėlai naktį visi kongresantai laivu išplaukė į Montevideo.

Sausio 13 d. Londone mirė Agatha Christie, sulaukusi 85 metų. Ji yra pasauly pagarsėjusi kriminalinių romanų rašytoja, sukūrusi 80 romanų ir 20 dramos veikalu. Jos vaikalu išversta į daugiau kaip 100 kalbų ir buvo gal daugiau skaitoma nei Shakespeare'as.

Pirmieji abiturientai Adelaidėje, sėkmingai išlaikę lietuvių kalbos egzaminus gimnazijos baigimo atestatui. Nuotraukoje iš kairės: Linas Varnas, Irena Rupinskaitė, Robertas Sabeckis, Ramunė Varnaitė ir Aidas Kubilius. Nuotraukoje trūksta dar trijų abiturientų: Lidijos Potienės, Brigitos Paul ir Irenos Bielskytės.

Pati kongreso užbaiga įvyko Brazilijoje, Sao Paulo mieste po Studijų Dienų, kurios buvo prarastos Jėzuitų Namuose, apie 100 km. nuo Sao Paulo. Studijų dienos buvo darbo dienos pilniausia prasme: čia sudaryti iki detalių Jaunimo Sąjungos veiklos ir darbo planai, pramatyta, kad sekantis - ketvirtasis Pasaulio Liet. Jaunimo. Kongresas įvyks Europoje 1979 m. liepos mėn. Pasaulio Liet. Jaunimo Sąjungos Valdyba bus Kanadoje, o Ryšių Centras paliks Čikagoje. Buvo teirautasi apie galimybes surengti J. Kongresą Australijoje, bet iš australiečių pusės entuziazmo tam neparodyta.

Iš australiečių Studijų Dienose dalyvavo tik 10 atstovų. Kiti išskubėjo į Sao Paulo. Sydnejiškių atstovų, išskyrus R. Laukaitytę, Studijų Dienose iš viso nebuvo.

Bendras išpūdis. Kongresui visoje trijose valstybėse pasirengta rūpestingai ir gerai. Nors ir su būdingais pietiečiams pavėlavimais, bet viskas vyko labai sklandžiai.

Apie Kongreso eigą, išgyvenimus, tikime, plačiau pasisakys sugrįžę

Sydnejaus jaunimas prieš išleidžiamas į kongresą. Prieky iš k.: A. Pilka, R. Laukaitytė, R. Bukevičius, E. Karpavičius ir R. Badauskas.

Nuotrauka E. Karpavičiaus

mūsų kongresantai. Taip pat tikimės gauti oficialius pranešimus, kaip nutarimus, rezoliucijas ir kt.

Sveikiname ir dėkojame!

PLB valdybos vardu nuoširdžiai sveikinu Australijos Lietuvių Bendruomenę ir visus lietuvius, pasiekusius didelį politinį laimėjimą, Australijos ministeriui pirmininkui atšaukus Baltijos kraštų aneksijos pripažinimą.

Mūsų išeivijos istorijoje tai, tur būt, pirmas toks laimėjimas. Todėl nuoširdžiai prašau perduoti mūsų padėką visiems tiems, kurie prie šios akcijos prisidėjo. Mūsų vardu padėkokite visiems specialiems komitetams bei komisijoms ir visiems asmenims, kurie nepagalvėjo nei laiko, nei energijos daugiau kaip metus dirbti, kad buvusi opozicija laimėtų rinkimus ir siekti, kad laimėjusi ji padarytų mums palankų sprendimą.

Su pagarba or padėka,

Bronius Nainys

PLB valdybos pirmininkas

Kinijoje daugiau metų sunkiai sirgęs vėžio liga mirė komunistinės Kinijos ministeris pirm. Chou Enlay. Jis buvo vienas iš naujosios Kinijos ministerių, pirmas po Mao Ce Tung.

Australijos vyriausybė ketina peržiūrėti Medibank sveikatos draudimo schemą, kuri valstybei kainuoja iki dviejų milijardų dolerių per metus. Profesinių sąjungų prezidentas Mr. B. Hawke išpėjo vyriausybę, kad Medibank schemos neliestų ir paliktų taip, kaip buvo įvesta buv. darbiečių vyriausybės.

Mieli Tautiečiai

Pabaltijo kraštų aneksijos į Sovietų Sąjungą, de-jure pripažinimas praėjusios Australijos vyriausybės - teisingiau pasakius buvusio ministerio pirmininko, jau yra ATŠAUKTAS dabartinės vyriausybės.

Krašto Valdybos vardu norėčiau padėkoti Australijos bei visiems lietuviams, prisidėjusiems prie šios akcijos ir šio mūsų laimėjimo. Ta

pačia proga norėčiau priminti tiems, kurie abejojo šio atsiekimo galimybe, kad mūsų parodytas tautinis solidarumas šiame reikale pasiekė teigiamų rezultatų. Ne mūsų skaičiuje yra galybė, bet mūsų susiklausyme, mūsų veiksmuose ir mūsų įtaigotų užtarytojų skaičiuje pakankamai svarbiose ir atsakingose pareigose.

Tačiau nenuleiskime rankų ant laimėjimų laurų, bet tegul būna tikrai pirmas žingsnis mūsų tolimesnėje kovoje atitaisyti Sovietų okupacijos skriaudą mūsų tautai, bei padarytą skriaudą neperseniausiai praėjusioje Helsinkio konferencijoje ir galutinėje kovoje atsiekti laisvo tautinio apsisprendimo teisės - NEPRIKLAUSOMYBĖS

A.P. ŠIMKUS

Pirmininkas

SPROGO SOVIETŲ ATOMINIS REAKTORIUS?

Vietoj statomo reaktoriaus pastebėtas krateris

"Chicago Tribune" pirmam puslapy idėjo žinią, gautą iš "The Nuclear Regulatory Commision" apie Sibire pastebėtą didelį kraterį toj vietoj, kur buvo žinoma, jog sovietai stato atominį reaktorių. Komisija ir federalinės valdžios tyrimų įstaiga "Energy Research and Development Administration" dėl to fakto buvo užaliamuotos.

Toliau sakoma, jog Amerikos padangių satelitas, praslinkęs virš Sibiro, pastebėjo tik didelį kraterį, kur buvo statomas reak-

torius. Aplinkui buvo išlaužyti medžiai. Buvo pastebėti ir žmonių lavonai. Satelito infraraudonais spinduliais galima buvo nustatyti, kad krateris buvo karštas. Gyvų žmonių ar gyvulių toj apy-

linkėj nebuvo galima pastebėti.

Federaliniai asmenys dabar tiria kitokiomis priemonėmis, registruojančiomis atominius sprogimus ir radiaciją. Turėjo tą sprogimą užregistruoti ir seismografai. Daugiau informacijų tikima turėti vėliau.

DRAUGAS

Dėmesys Liet.

Mokyklai

Mūsų dėmesys vėl krypta su nemažu rūpesčiu į lietuvišką ateitį šiame kontinente. Žvelgdami į išgyventą laiką ir atliktus darbus Australijoje galime pasididžiuoti, kad daug padaryta ir kad laikas neprabėgo tuščiomis. Vis dėl to turime prisipažinti, kad mūsų veikla daugiau galiojo tik šiai dienai be stiprių pagrindų ateičiai. Mūsų kadaise stiprios organizacijos sensta drauge su mumis be garantuoto tęstinumo rytojui. Ir tai verčia susirūpinti ir gal paieškoti kitų kelių. Ir taip žvilgsnis vėl linksta į jaunimą, kuris šiuo metu, galima sakyti, niekur nepriklauso. Atvirai savęs klausime: ar esame viską padarę, kad jaunimas priklausytų lietuvių bendruomenei, o nebūtų pasimetęs be tautinio užsiangažavimo.

Pradėkime nuo lietuviškų mokyklų. Tai bene labiausiai apleista veiklos sritis, kuri iš tikrųjų yra pati lemtingiausia mūsų lietuviškai ateičiai. Per visą laiką mokyklos nesulaukė rimtesnio dėmesio nei iš bendruomenės vadovybės, nei iš atskirų organizacijų pusės. Ir šandie mokyklos tebėra tik atskirų pasišventėlių rankose be reikiamo dėmesio ir svarbiausia paramos iš pačios visuomenės. Jeigu mes nors kiek daugiau dėmesio sukaupume mokykloms, tai šandie jos nebūtų apytuštės ir iš kitos pusės tasai jaunimas daugiau glaustųsi prie savųjų, o nebūtų pasimetęs. Jeigu tokiam Sydneyje, kur yra viena iš stambiausių lietuviškų kolonijų Australijoje, mokyklą telanko vos keturias dešimt mokinių, tai tiesiog aliarmuojanti padėtis. Greiti esame pakaltinti tėvus, kad vaikų neleidžia į lietuvišką mokyklą. Žinoma, dalinai priekaištas teisingas tėvams, bet tuo problema palieka neišspręsta. Jeigu visa organizuota visuomenė

dėmesio centre statytų mokyklą, padėtis aiškiai pasikeistų. Šiandie turime jau gerai funkcionuojančius ir pasiturinčius klubus. Ar ne jų būtų tiesioginė pareiga tiekti mokykloms materialinę pagalbą sudarant joms palankesnes materialines sąlygas aprūpinant mokyklas ir mokinius mokslo priemonėmis pradedant pieštukais, vadovėliais ir visa kita medžiaga, kas mokyklai būtina.

Išėję iš savaitgalio mokyklos mokiniai vis dėl to turėtų turėti atitinkamas institucijas, kur jie ir toliau lietuviškąjį auklėjimą gilintų ir plėstų. Pavyzdys čia būtų Melbournas, kur vyksta lituanistiniai kursai ir kur lietuvių kalba pripažinta kaip pilnateisis dalykas brandos atestatuose. Neužtenka vien tik didžiutis, kas atskirų asmenų partizaniniu keliu iškovota, bet visų pirma šitai pilnai išnaudoti. Atsimenant Australijos vyriausybės dėmesį etininėms grupėms dedant pastangų būtų galima gauti valstybinę pagalbą visoms lietuviškomis mokykloms ir lituanistiniams kursams. Melbourne jau tas vykdoma, bet kaip yra kitose vietose? Mes turėtume pasirodyti tiek ambicingi ir sąmoningi, kad kiekvienas lietuvių tėvų vaikas savo brandos atestate turėtų lietuvių kalbos pažymį.

Mokykla yra mūsų lietuviškos ateities šiame krašte laidas ir garantija. Yra ir tokių tėvų, kurie ištikini, kad jų vaikai ir be mokyklos moka lietuviškai. Tačiau mokykla nėra vien tik kalbos mokymo institucija, bet drauge ir mokyklinė bendruomenė, kurią belankydamas vaikas susigyvena su savo tautos kitais vaikais ir vėliau ji dar labiau pririša prie bendruomenės. Organizacijos mokyklos darbą tik papildo, bet jos neatstoja.

Kiekvienu atveju reikėtų dėti pastangų, kad lietuviška mokykla būtų mūsų visos veiklos ir darbų pačiame centre, nes tik mokykla yra mūsų lietuviškos ateities užtikrinimas. Šiaip visa mūsų veikla ir įsipareigojimai yra darbai be ateities.

(v.k.)

A.A.

MARTYNUI MISEVIČIUI

mirus, jo žmona, dukrą ir artimuosius giliai užjaučia ir kartu liūdi

Velioniškiai

Čeičiai

Pilkai

A.A.

MARTYNUI MISEVIČIUI

mirus, žmonai ir dukrai giliai užuojautą reiškia

Andruškų šeima

Lietuvių Klubo nariui - steigėjui

a.a. MARTYNUI MISEVIČIUI

mirus, jo žmoną ir Alytų šeimą bei artimuosius liūdesy nuoširdžiai užjaučia

Canberros Lietuvių Klubas

PADĖKA

Mūsų mylimam broliui, dėdei ir svainiui
POVILUI ALEKNAI

Engadines Lietuvių Sodyboje mirus, reiškiamo padėką:
kun. Petru Butkui už šv. Mišias ir tartą atsisveikinimo žodį;
Broniui Kiveriui, Dainos choro ir buv. Ansamblio choristams, giesmėmis pagerbusiems ir atsisveikinusiems buvusį jų narį;
visiems Sydney tautiečiams, lankiusiems a.a. Povilą koplyčioje, dalyvavusiems gedulingose pamaldose ir palydėjusiems jį paskutinėje kelionėje į Rookwood kapinių krematoriumą;
ypatingą padėką reiškiamo ilgamčiams a.a. Povilo draugams Kazimieriui Butkui ir N. Žygienei už rūpestingą jo paskutinės kelionės paruošimą;

ačiū p.p. Simanaukams, artimiausiems Povilo kaimynams Lietuvių Sodyboje, visokeriopai prisidėjusiems jam gyvam esant ir mirus;
dėkojame Mūsų Pastogei ir redaktoriui už gražiai prisimintą velionį.
Nuoširdžiai dėkojame Sydney, Melbourne, Engadine ir kitų vietovių a.a. Povilo ir mūsų draugams, pareiškęsiems mums užuojautą žodžiu, laiškais ir spaudoje.

Ignas ir Ona Aleknai
Viva, Vida ir Vyta Aleknai
Algis Plūkas

NAMIE IR PASAULY

MALONUS SUSITIKIMAS

Neseniai būdamas Montrealy melburniškis Alg. Žilinskas, Odra Kelionių biuro vedėjas, matėsi su soliste G. Čapkauskienė kuri prieš porą metų lankėsi Australijoje ir savo maloniū balsu žavėjo Australijos lietuvių. Ji labai gražiai prisimena savo viešnagę pas mus ir per A. Žilinską siunčia visiems tautiečiams daug nuoširdžių linkėjimų, ypatin-gai visiems ją globojusiems įvairiose vietose koncertų metu.

Lapkričio 30 d. solistė Čapkauskienė koncertavo garsioje Carnegie Hall, New York.

Solistė mielai aplankytų vėl mus Australijoje jei būtų kviesta kurios nors atsakingos organizacijos arba net pačios Krašto Valdybos. Ar nevertėtų pakviesti į Lietuvių Dienas Melbourne šių metų pabaigoj? Po to galėtų aplankyti sausio - vasario mėnesiais visas lietuvių kolonijas tokiu laiku, kada žmonės yra laisvesni koncertams ir vaišėms. Verta pagalvoti.

A.

MOTERŲ VEIKLOJ

Sydnejaus Lietuvių Moterų Socialinės Globos Draugijos suruošta tradicinė metinė iešminė (piknikas) įvyko gruodžio 14-ta mūsų Sodyboje Engadinėje. Jau nuo pat ankstyvo ryto Draugijos Valdybos narės bei sodybos gyventojai sparčiai triūsė ir ruošėsi sutikti daugumą tautiečių iš arti ir toli, kurie šimtais suvažiuoja aplankyti mūsų sodybos gyventojų ir susitikti su savo bičiuliais. Ši kartą šalia turtingo bufeto ir loterijos, turėjome ir kermošių, bet visi pasigedome daugiau bičiulių ir lankytojų. Taip pat buvo gera proga išgyti knygą anglų klaba apie lietuvis B. Armonienės pergyvenimus už geležinės uždangos "Palik ašaras Maskvoje".

Po pietų kun. Petras Butkus atlaikė šv. Mišias susirinkusiems ir pavišėjo su visais.

P. Gailiūnienė traukė trijų laimikių loteriją - peilių, šakučių ir šaukštų kantina kluvo p. Koliavui, megsta skara p. G. Petrauskienei ir kalėdinis pyragas p. Šimkui.

Moterų Draugija širdingai dėkoja visiems, aukojusiems ir

parėmusiems savo dovanomis loteriją, visiems atsilankiusiems iš arti ir toli ir visiems talkininkams, bei skautams už palapines.

Būtų sveikintina, kad tautiečiai ir ateity paremtų pobūvius, vykstančius Sodyboje. Tik mūsų visų pastangomis bei skaitlingu atsilankymu praturtinsime lietuvių moterų ir mūsų visuomenės veiklą.

S.L.M.S.G.D. Valdyba

ENCICLOPEDIA LITHUANICA miesto bibliotekoje.

Newkastelio Apylinkės Valdyba praneša, kad jau gautas trečias tomas Encyclopedija Lituanica ir atiduotas Newkastelio miesto bibliotekai, esančiai City Park prie fontano.

Šios enciklopedijos anglų kalba bus iš viso 6 tomai. Visi šeši tomai perkami Valdybos lėšomis.

Prašome užėiti į šią biblioteką pasiskaityti. Prašome paraginti vaikus užėiti pasiskaityti apie kraštą, iš kurio esame kilę.

Užėję prašykite S. 914.7503 ENC. 1. 1.Vols 1,2 53.

Mosėdyje, Žemaitijoje, įsteigtas akmenų muziejus, kuriame surinkta virš 5000 įvairiausių akmenų, originalių savo forma, sudėtim. Š keisto muziejaus steigėjas ir vadovas yra V. Intas. Muziejus yra atvirame ore ir yra miestelio atrakcija.

PAIEŠKOJIMAS

Prašomas atsiliepti Vladas Končius. Ieško Sofija Akelaitis (Šonaitė) 18204 Canterbury Rd., Cleveland, Ohio, 44119, U.S.A.

PALAI DOTAS J. PATAŠIUS

Sausio 9 d. Sydnejaus Rookwood kapinėse palaidotas Jonas Patašius, sulaukęs 88 m. amžiaus. Jis buvo viengungis, išgyvenęs Amerikoje 55 metus ir prieš dešimtį metų atvykęs į Australiją apsigyveno pas savo brolvaikį Vytautą Patašių, žinomą lietuvių visuomenininką. Laidotuvių apeigas atliko kun. P. Butkus.

Komiteto pirmininką Vytautą Patašių, jo dėdei
JONUI PATAŠIUI

mirus, giliai užjaučia

A.L.B. Sydney Komitetas Lietuvos Bylai

VIETOJE PRISTATYMO

Užvertus paskutinį puslapį mane sukrėtė virpulis - džiaugsmo ar nuogąščio? Manau, abiejų drauge. Džiaugsmo, nes skaitant įtampa buvo tokia stipri, kokią tik gali sukelti gilus ir gerai išbalansuotas meno kūrinys. Lygiai ir nuogąščio, nes autorius atveria naują tikrovę, kasdienybėje nekasdienišką, kelia kito klausimus, kurių moką gyventi nepripažįsta ir gal net nežino. Iš čia greičiausia ir kilęs veikalo pavadinimas - "Nevykėlio užrašai".

Tai antroji Sydnejuje gyvenančio autoriaus Vytauto Janavičiaus knyga, išleista pereinamais metais prieš pat Kalėdas.

Literatūros pasauly Vytautas Janavičius jau yra stipriai užsirekomendavęs su savo pirmąja knyga - "Pakeliui į Atėnus", kuri buvo išleista taip pat Sydnejuje dar 1962 m. Ir nors laiko tarpas tarp "Pakeliui į Atėnus" ir "Nevykėlio užrašų" reikšmingai yra didelis, tačiau savo dvasia ir forma labai artimos ir net panašios: ir viena ir kita knyga parašytos tuo pačiu telegraminiu stiliumi, kur autoriaus apgalvotas ir labai taupiai pavartotas kiekvienas žodis, abiejose autorius yra visų pirma ieškantis: su pirmąja jis ieško kelio į literatūrą, su antrąja jis ieško kelio į gyvenimą.

Tačiau idejiniu atžvilgiu abi knygos yra radikaliai skirtingos. Pirmosios knygos herojus yra tikras savimi, turįs aiškų ir determinuotą tikslą - pasiekti Atėnus. Tačiau pasiektas tikslas herojui atveria jo paties tuštybę, ir jis, kritęs ant kelių apkabina draugų kojas ir prašo viską atleisti. "Nevykėlio užrašuose" herojus veržiasi į gyvenimą, nori būti nepriklausomas ir gyventi "kaip kiti", ir tačiau jo pastangos sudužta jam nepritačius.

Galbūt nieko nėra sunkiau, kaip susirasti sau vietą gyvenime ir su ja sutapti savęs neprarandant. Šitas tragiškas knygos herojaus Stepono

pastangas autorius ir atidengia visoje nuogybėje. Dar vaikystėje Steponas pastebė, kad tėra dvi tikrovės: viena idėjinė, uždaryta knygoje, ir antra - kasdienybė, kur gyvenimas vyksta pagal taisykles kaip žaidimas, ir jame patogiai jaučiasi visi, kurie žino to žaidimo taisykles. Steponas ir skiriasi nuo visų kitų, kad tų taisyklių nežino, arba norėdamas būti pats sau žmogum ir nepriimdamas taisyklių niekur nepri-tampa

Tokiais kontrastais operuodamas autorius meistriškai išgauna tragišką įtampą ir situacijas, kurios ir gąsdina, ir masina. Priverstas gyventi tarp žinančių kaip gyventi, t.y. tarp tų kitų, kurie žino žaidimo taisykles, Steponas iš tiesų pasirodo kaip koks nevykėlis, kuris kiekviename žingsnyje skaudžiai atsimuša kaip į kokią sieną: jis praranda patikimiausius draugus, išjuokiamas, pašiepiamas. Norėti gyventi kaip kiti ir tuo pačiu išlikti savimi - ar suderinama ir ar įmanoma?

Nedaug yra knygų, kurios iširėtų atmintin ir pasidarytų tavo paties dalimi. Mano atminty tėra dvi: Alain Fournier "Didysis nuotykis", kur herojus siekė svajonės ir ją pasiekęs išitikino, kad su svajone neįmanoma

gyventi, o tik jos siekti, ir antroji - F. Kafkos "Teismas", kur herojus apkaltinamas ir visą gyvenimą bando išsiteisinti iš jam nežinomos kaltės ir pagaliau kaip nusikaltėlis teismo egzekutoriai nužudo. Šalia šių dviejų galėčiau gretinti ir trečiąją - Vytauto Janavičiaus "Nevykėlio užrašus". Gal dėl to, kad tarp visų trijų veikalo jaučiu mistinį sąryšį - ieškančio žmogaus dramą. Ir juo labiau tokie veikalai ir tokie autoriai atminty išminga, kad kiekvienas ieškojimas atidengia naujus pasaulius, arba tą pačią kasdienišką tikrovę atveria ir parodo kitokioje šviesoje, gal net kitoje dimensijoje. Ir tai yra kūryba pačia giliausia prasme.

Negalima užbaigti šio pokalbio nepaminėjus dailininkės Evos Kubbos, kuri šią išskirtiną knygą nuostabiai taikliai iliustravo. Ją galima net laikyti knygos koautore, nes jos rūpestingai išieškotos ir išjaustos iliustracijos autorių, galima sakyti, papildo, jo herojus perkelia iš raidės į paveikslą. O tai yra retai sutinkamas derinys.

V. Kazokas

Vytautas Janavičius. Nevykėlio užrašai. Iliustravo Eva Kubbos. Apipavidalino ir išleido Henrikas Šalkauskas 1975 m. Sydnejuje. Tiražas 300 egz. Knyga gaunama pas autorių: 102 Old Prospect Rd., Wentworthville, N.S.W. 2145. Kaina 5 doleriai. Užsakant paštu pridėti 80 centų persiuntimo išlaidoms.

Tradicijų

šešėliai

Leonas Urbonas

Menas tai žmogaus evoliucinė kelionė į platesnes buities sąvokas ir į gyvybės bei gyvenimo pilnumą.

Tau ir man tas gal aksioma, tik ne Berrimos meno sąjungos komiteto nariui, kurį neseniai susitikau stiprių tradicijų Bowral miestelyje, ir pietus nuo Sydney.

Susitikimas galėjo ir baigtis ant slenksčio, jei ne du Sydnejaus šiek tiek žinomi menininkai. Nuoširdus ir netikėtai susitikimas man buvo tarsi bilietas į "meno šventovę", į dailės parodą, suruoštą Bowral tulpių festivalio proga.

Paroda griežtai tradicinė. Pakrypę ir tiesūs eukaliptai, pašiūrė, upelis, senos karčiamos kampas ir dar kai kas. Vietiniai sako: čia gimė Australijos (o gal New South Wales) tradicija. Galbūt, gimė, bet tikriausiai neaugo.

Vėliau užėjau ir į seniausią Australijos karčiamą Barrimoj, kur galima gauti šviežiausio alaus. Senų, šakotų pušų pavėsy slepiasi atremontuota karčiama. Čia kiekvieną trečiadienio vakarą du seniai pasikeisdami kietais pirštais daužo Ned Kelly laikų išsiderinusį pianiną. Kiti jų vienmečiai niūniuoja dainuoja legendarines dainas apie Colonial Boy ir Man from Snowy River.

Virš ugniakurio ant akmeninės sienos kabo jaučių jungas, ant mano širdies keistas slogutis. Aš vienas iš jų, svetimas jų tradicijai, o jų tradicija svetima man. Aš be tradicijų. Mano tradicijos galbūt gilios, paskendusios prisiminimuose.

Kitoj baro pusėj jaunimas. Gal su tradicijom? Oi, ne! Merginos aukštos, lieknos ir gražios. Vyrai švelnūs, nedrausūs. Netoli manęs ilgoki pirštai laiko džina ir toniką ilgam stiklė, o rausvai dažytos lūpos liekną cigarą. Prispazįsta, kad ji ne vietinė: motina polinezietė, tėvas anglas. Štai ir paslaptis tamsių akių ir dar tamsesnių plaukų. Jinai sesuo senoj, tradicinėj Bowral ligoninėj ir laisvalaikiais žaidžia golfą. Šalia jos vyrukas, panašus į amerikietį, Marką Spitz'ą, plaukimo čempioną. Jo ambicija - apkelti tų pasaulį. Laisvalaikiais jis skaito knygas apie okultizmą, gi šiuo metu "kelionė iš kūno". Aš kadaise rašiau "kelionė į pasamones gelmes". Netoli manęs grupelė jaunuolių flirtuoja ir šneka apie kelionę į kūną. Barrimos karčiamoj palūžo senoji tradicija. Nepalūžo komiteto narys ant meno sąjungos seno pastato slenksčio. Jei ne menininkas Tom Green ir jo žmona Jean

Appleton, irgi menininkė, aš gal į parodą nebūčiau patekęs. Visada čia yra geriau, jei kas tave pristato, supažindina.

— What can we do for you Mister (your name again?)

— Urbonas, - atsakau žvelgdamas į lietpaltį dviem nykščiais už mane aukštesnės figūros.

— You must remember, Mr. Urbonas, our society is twenty five years in existence.

— Sir, you should not forget that I am fifty years in existence.

— We have tradition and constitution.

— My constitution is still in a good shape, - atsakiau, bet jis nesišypso. I used to exhibit with your society some years ago, - priduriu.

— Where else did you exhibit, Mr. Urbonas?

— Sydney, Melbourne, New York, Chicago, Cleveland and in a few other odd towns and places.

Apžiūrėjau parodą. Eukaliptai, gumos medžiai ir žilvičiai prie upelio netoli Moss Vale. Kambariai kvepėjo linų aliejum ir terpentinu. Sena bobulė lipino raudoną tašką ir rašė į knygą pirkėjo vardą. Pirkėjas šnekėjo patylomis su savo žmona.

Karčiamos savininko duktė nurinko stiklus nuo stalo, pavalė skudurų ir padėjo pluoštą savo kūrinių. Bowral tradicijoj? Oi, ne! Eskimų grafikos įtaka, originalūs, stiprūs kūriniai. Parodoje jos darbų nemačiau.

Bowral, Mittagong, Moss Vale ir Barrima miesteliai viens prie kito artimoj kaimynystėj. Svetimi man jie ir artimi. Artimi tikrai savo gausybe žilvičių, topolių, pušų ir epušių.

"NEVYKĖLIO UŽRAŠAI"

Ištrauka iš to paties vardo V. Janavičiaus knygos

"...kokia tu, mama, juokinga. Nejaugi manai mane nežinant, kodėl Steponas pas mus apsigyveno? Tu įsivaizduoji Kęstutį ir Joe mane blogais keliais vedant, jau nekalbant apie tai, kad Kęstutis Julijos sužadėtinis ir nevisai korektiška, hm, kaip čia pasakius (paskutinius žodžius tardama ji imitavo savo motinos intonaciją ir judesius), tokia susidariusi padėtis. O tasai svetimų žmonių priėmimas butan ir visi tie kvadratiniai metrai tėra gryna nesąmonė, tavo vaizduotės padarinys. Niekas to taip gerai nežino, kaip tu pati, mama. O gal nori, kad atneščiau ir parodyčiau Steponui tą baisųjį Wohnungsamt'o laišką?"

Iš viso, kodėl tu įsivaizduoji Steponą esant tokiu geru mano draugu? Tik pasižiūrėk į jį, pasižiūrėk! Ar jis jau taip panašus į stipruolį, galintį mane apsaugoti nuo tos daugybės plėšikų, žmogžudžių ir mažų mergaičių privartautojų, tykojančių manęs, beginklės, pakeliui pas siuvėją Šnipiškėse? Ar tikrai tiki, kad tik jo lydimas būsiu visai saugi?"

Kodėl tu ji taip vertini? Ar tu iš viso ji pažįsti? Ką apie jį žinai? Jei tau bent mažą dalį tų nesąmonių pakartočiau, kurių jis man pripasakojo, tikriausiai pakeistumei nuomonę."

Minutėlę ji nesiryzo testui, bet mano tylėjimas ir motinos nusigandęs veidas ją supykino ir paskatino. Žengdama žingsnį arčiau ir nenuleisdama nuo manęs akių Viktorija tęsė:

"Tu, mama, net nežinai, koks sunkus, galima sakyti, beviltiškas, vargšo Stepono gyvenimas. Jis turi taip daug neišsprendžiamų problemų! Jis dar nevisai tikras, ar pirmoji broližudystė buvo įvykdyta dėl surūgusio prancūziško vyno, blogai išdžiuvusių beržinių malkų, ar prisvilusio tetos Juzės pyrago!"

Motina su pasibaisėjimu žiūrėjo į pajukos ir pykčio iškreiptą dukters veidą, retkarčiais mesdama į mane įtarimo pilną žvilgsnį.

"Viktorija, kas tau? Tai absurdiška, Steponas niekad..."

"Absurdiška? Niekad? - nusijuokė Viktorija, ją pertraukdama. - Kodėl? Ar kad Steponas toks geras, apsiskaitęs, inteligentiškas ir gerai išauklėtas berniukas? Deja, tokių šiandien tiek mažai, žinoma, jis dar neapsisprendė, ar statyti užtvankas, ar šokti Lietaus Šoki, bet tuo nereikia stebėtis, tai labai rimtas klausimas. Ne jis vienas turi apsispręsti, bet ir visi kiti. Ir tu, mama, turi pasirinkti vieną ar kitą. Kodėl stebiesi? Geriau nedelsdama apsispręsk, kol dar ne pervėlu, kol dar nepradėjo lyti. Steponas mielai suteiks tau daugiau informacijų, tik nesidrovėk, kaip kaimietė, bet negalėdama suprasti paklausk specialisto. Jis tau galėtų taip pat šį tą ir apie Erdvės Laivą papasakoti. Kęstutis sako tai esant ypatin-gai idomų mokslinės fikcijos formoje prezentuotą pornografijos pavyzdį.

Ir tasai vien todėl savo brolių nužudęs Steponas, kadangi vargšelio prancūziškas vynas surūgo, tasai Steponas, negalįs apsispręsti, ar geriau skaldyti akmenis, ar šokti Lietaus Šoki, turi mane apsaugoti nuo blogais keliais nuėjusių draugų. Ar tau, mama, niekad neatėjo mintis, kad, galbūt, nori ožį daržininku padaryti? Tu įsivaizduoji vargšą Steponą visai tyrą, nekaltą bernelį. O jei jis nėra jau toks tyras ir nekaltas, kaip tu manai? Kaip jis gali būti mano palydovu, negalėdamas paeiti? Ar tu žinai, kodėl jis negali paeiti, mama? Jis negali paeiti, kadangi jam meilė painiojasi tarp kojų!"

"Viktorija, tu išėjai iš proto! - suuko siaubo apimta motina, viena ranka atsiremndama sienos, kita uždengdama sau burną.

"Aš išėjau iš proto? Juk tepasakiau gryną teisybę! Gal paklausti Stepono, aš tikra, jis pakankamai gerai išauklėtas ir nieko nepaneigs. Žiūrėk, kaip jis paraudo. Steponai, prašau, papasakok ir mamai ką nors apie meilę, apie Erdvės Laivą, apie kilėmis užkandžiaujančius melagius valgomajame ir butą užpildančius šviesos debesis!"

SU MŪSŲ MAŽAISIAIS

Laimingu sutapimu turėjau progos praeitais metais aplankyti trijų didžiųjų lietuvių kolonijų: Sydnejaus, Melbourne ir Adelaidės Šv. Kazimiero, savaitgalio mokyklų 1975 mokslo metų užbaigimo iškilmes - pasirodymus. Manau, čia ne tiek jau svarbu, kur geriau mokiniai pasirodė, kiek idomu konstatuoti faktą, kad šiose lietuvių kolonijose dar tebėra gyva lietuvių ateitis. Čia teberandame tvirtai dirbančius kunigus, mokytojus ir, žinoma, negausų tėvų būrį, kurie dirba tą sunkų darbą iš meilės savo tautai, savo lietuviškai kultūrai. Daugelis iš mūsų neturi nei pilno supratimo, nei pakankamai įvertino šio didelio darbo reikšmės, o tik pasitentiškai tuo, kad žino apie tokias mokyklas, jog jos veikia ir kas nori savo vaikus leisti į lietuviškas mokyklas, vietos visiems pakanka. Vietos, iš tikrųjų, pakanka ir mokytojų dar iki šiol nepitrūko, tačiau mokinių labai trūksta.

Čia iškyla kitas klausimas, kiek turėjome ir kiek turime tokių lietuvių tėvų, kuriems nebeapsimoka vargti dėl vaiko lietuviybės, kurie ramia sąžine ir iškreiptu veidu gali pasakyti: "Aš neturiu laiko vežioti vaiką į lietuvišką mokyklą." Tegul nemano tie tėvai, kad lietuviškos mokyklos nepasigenda jų vaikų ir kad jų balsai šiandien, negirdimi mokyklų užbaigiamųjų mokslo metų pasirodymuose, nebus girdimi vėliau tautos kultūriname ansamblyje. Jų balsai skambės liūdna, disonansu skambančia, gaida ir skambės visą jų gyvenimą, kad jie neturėjo laimės lankyti lietuviškos mokyklos ir pabūti drauge su lietuviais vaikais. Tada tėvai pajus savo klaidą, bet ją pataisyti jau bus per vėlu. Jie, be abejo, gailės, kad dėl tų sutauptų savaitgalių neapsimokėjo prarasti savo vaikų tapatybės. Dėl to kenčiamieji visi, nes nykimas, ar jis bus kultūrinis ar fizinis, yra kančia. Mes esame visi apimti kančios, sąžinės graužimo, dvasinio neramumo, dėlto esame tokie neatlaidūs vieni kitiems, kvailios ambicijos pilni, priekabingi, irzlūs, kaip ligoniai. Norėdami iš tos ligos pasveikti ir atsigauti, turime lankyti lietuviškas pamaldas, lietuviškus subuvimus, dalyvauti lietuviškuose koncertuose, ir visame lietuviškame apsiireišime, džiaugtis bendruomeniniu kultūrinio jausmu, nes tai yra tikrieji sveikatos šaltiniai, kurių neįvertiname ir nuo kurių bėgame. Apsikasę vienumoje, vardan ramybės, palaidojame save prieš laiką, tos ramybės nepatyrę.

Būdamas Adelaidėje Šv. Kazimiero mokyklos mokslo metų užbaigimo koncerte, turėjau skaudų išgyvenimą. Puikiai paruošta programa, vaikučiai taip gražiai kalba lietuviškai, dainuoja su entuziazmu lietuviškas daineles, kad net ašaras spaudžia iš akių, o salėje klausosi tėvai, mokytojai, ir dar vienas kitas. O kur jaunimas? Juk Adelaidėje yra dvi mokyklos, kodėl jų čia nėra? Išgirstų, pamatytų, susipažintų... Jei-gu vedėjas ir mokytojai galėjo ateiti, kodėl negalėjo mokiniai ateiti? Juk jiems būtų buvę daug idomiau ir naudingiau čia būti, kaip mokytojams? Aš nenoriu smerkti Bendruomenės mokyklos, nes tikriausiai į jų mokslo metų užbaigimo koncertą neatsilankė Šv. Kazimiero mokyklos mokiniai. Taigi kvit!

Pagrįstai vadiname Adelaidę mūsų kultūrinio centru. Ten kadaise siautė smarkios audros, bet dabar ten ramybė. Tačiau tos audros pasekos, to nelemto susiskirstymo padariniai, tebematomi. Mokyklos susijungti negali, nors iš to būtų visakeriopa nauda, negali ir bendradarbiauti, nes, kai kurie tėvai iš mo-

kyklų atsiimtų vaikus, o kai kurie mokytojai atsisakytų mokytojauti. Štai kodėl vaikai neateina į vaikų koncertus, kodėl jie nesupažindinami su savo bendraamžiais! Ar tai neskriauda mūsų mažiesiems?

Panašią padėtį radau ir Geelonge, ten lankiausi norėdamas susipažinti su skautiška veikla. Keistas reiškinys: bendruomenės namai čia yra nesantaikos obuolys, sunku patikėti, bet taip yra. Ilgai užsitęsusi kova suskaldė visuomenę ir šiandien jau matomi jos žalingi padariniai: mokykla ir skautai baigia nykti, nebėra kam jų beremti. Ką vieni bedarytų, to kiti neparems, kur vieni lankosi, ten kiti neina. Kalbėjau su Bendruomenės pirmininku, su kapelionu, su skautų vadovu ir kitais visuomenininkais, prašydamas paremti skautus, visi pažadėjo, bet ką pasakys eilinis tėvas, ar jis sutiks savo sūnų ar dukrelę leisti į sueigas, kurioms vadovauja ne jo "partijos" žmogus? Taip nyksta mūsų jaunimas ir mūsų pačių ateitis. Nesantaika baigia mus suėsti.

Kitaip yra Sydnejuje ir Melbourne - čia veikia prapijines mokyklos. Šios dvi lietuvių kolonijos - Sydnejaus ir Melbourne - yra maždaug vienodos savo narių skaičiumi, tačiau mokyklų mokinių skaičius žymiai skiriasi. Melbourne yra per 100 mokinių, o Sydnejuje apie 40. Kodėl toks didelis skirtumas? Čia negalėtų būti vien tėvų kaltė, jos reikėtų ieškoti ir kituose veiksmuose.

Nežinau kaip yra Melbourne, bet Sydnejaus mokyklą gerai pažįstu ir žinau, kad čia joks ateistas negalėtų nusiskusti dėl religinės vaiko indokrinacijos, nes religija, galima sakyti, iš viso nėra mokoma. Žinoma, būtų keista, jei koks lietuvis "patrijotas" neleistų savo vaiką į prapijines lietuviškas mokyklas vien dėl to, kad ten jam vaiko "nepagadintų".

Greičiausiai tas mokyklų didelis skirtumas susidarė dėl kelių priežasčių: dėl per mažo aktyvumo lietuviškos visuomenės ir mokyklos vadovybės. Tiesa, Sydnejaus atstamai yra didesni, kaip Melbourne, ir juos yra sunkiau nugalėti, betgi tokios mokyklėlės galėtų būti kelios privačiuose namuose, kaip buvo

PIGIAUSIOS KELIONĖS Į UŽSIENĮ

Į FRANKFURTĄ IR ATGAL (LĖKTUVU) nuo	\$ 971.40
Į LONDONĄ IR ATGAL (LĖKTUVU) nuo	\$ 974.30
Į LOS ANGELES IR ATGAL (LĖKTUVU)	\$ 815.00
LĖKTUVU APLINK PASAULĮ (SU SUSTOJIMAIMS)	\$ 1734.10
LĖKTUVU APLINK PASAULĮ (EKSKURSINĖ KAINA)	\$ 1099.60
Į VILNIŲ IR ATGAL (LĖKTUVU) nuo	\$ 1054.00

* Vienos dienos išvykos iš Vilniaus į Trakus ir Kauną jau leidžiamos.

* Vilniuje galima apsistoti neilgiau 6 dienų (5 naktis) viešbutyje.

* Teiraukitės dėl pigių kelionių į JAV ir Kanadą Olimpinių Žaidimų proga.

Visi patarnavimai veltui. Atstovaujam visas lėktuvų ir laivų bendroves.

Odra Travel P/L

Alg. Žilinskas
311 La Trobe St.
MELBOURNE, Vic., 3000
Tel.: 67 9454
Vakaraais: 93 4258

Melbourne A. Krauso namuose, Sydnejuje - Br. Genio. Tik reikia, kad pati visuomenė labiau imtųsi rūpintis savo ateitimi, o priemonės visada ji susikurs.

Labai gaila, kad permažai iniciatyvos rodė ir teberodo Brisbanės, Perto, Hobarto ir kitos mažesnės mūsų kolonijos, kurios neįstengė išlaikyti pastovios savaitgalio mokyklos ir skautų organizacijos jaunimui.

Atminkime, kad čia yra aiškus ir tvirtas dėsni: ką pasėsime, tą ir pjausime.

Baigdamas tas savo mintis apie mūsų mažuosius, aš noriu pasiūlyti tais atliktais darbais, kuriuos mačiau ir žavėjausi mokslo metų užbaigimo pasirodymuose ir kartu paraginti tuos tėvus, kurie augina to amžiaus vaikučius, panaudoti savaitgalio mokyklomis. Nelaikykime jų tuščių, nes jų išlaikymas reikalingas didelio pasiaukojimo ir didelės meilės lietuvių.

A. Mauragis

Bendradarbiams

Primenu, kad visi bendradarbiai savo rašinius, o organizacijos savo pranešimus bei skelbimus siųstų redaktoriaus adresu: 13 Percy St., Bankstown, N.S.W. 2200, bet ne į pašto dėžutę 4558, G.P.O. Sydney. Dėžutės adresu siųstoji korespondencija redakciją pasiekia gerokai pavėluotai, nes ji ne kasdien tuština, ir dėl to atsitinka, kad skubi informacija lieka nepaskelbta vien dėl to, kad redaktorių pasiekė po laiko.

Kai kurie bendradarbiai redakcijai prisiunčia savo rašinių ne originalus, bet kopijas arba fotostatus. Tokie nuorašai dažnu atveju redaktoriui sukelia rimtų abejonių ir jie gali būti nepaskelbti. Pagal visus žurnalistinius nuostatus kaip taisyklę spaudai siunčiamas originalas, o nuorašas pasilaikomas sau. Šito turėtume laikytis ir mes.

Pageidautina, kad straipsniai autorius turi būti pasirašomi. Autoriui prašant gali būti rašiniai skelbiami ir nepasirašyti arba slaptyvardžiais pasirašyti, bet tuo atveju redaktoriui būtina žinoti kas rašo. Joks rašinys nebus skelbiamas, jeigu nenurodyta kas rašo ir iš kur.

Mūsų Pastogė laužoma trečiadieniais ir atiduodama spausdinti ketvirtadienio rytą. Taigi visa medžiaga, skirta artimiausiam Mūsų Pastogės numeriui, redakciją turi pasiekti vėliausiai antradienį, kad būtų galima suspėti surinkti ir patalpinti į išeinantį numerį. Telefoniniai pranešimai priimami ir trečiadieniais iki 10 val. ryto.

Jūsų Redaktorius

VILNIAUS AKADEMIJA

Pirmąją Lietuvos aukštąją mokyklą Vilniuje įkūrė jėzuitai 1579 m., pavadindami ją Akademija. Tad šiemet jai sueina 375 metai. Ji veikė iki 19 a. galo. Panaikinus jėzuitų ordiną, Akademija buvo pavadinta Lietuvos Vyriausiąja Mokykla, 1803 m. caro Aleksandro I įsakymu - universitetu, kurį po 1831 m. sukilimo rusai uždarė. Okupavus Vilnių lenkams, ten buvo įkurtas Stepono Batoro universitetas. 1939 m. gražinus Vilnių Lietuvai, tuoj buvo atidarytas lietuviškas universitetas.

Čia matome seną praeito amžiaus litografiją. Gilumoje kyla graži barokinė šv. Jono, arba studentų, bažnyčia. Dešinėje - centrinis įėjimas į universitetą, kairėje - Humanitarinių mokslų fakultetas.

PIRMIEJI VAISIAI

1975 METAIS VISI MELBOURNO IR ADELAIDĖS ABITURIENTAI IŠLAIKĖ LIETUVIŲ KALBOS UNIVERSITETŲ PRIPAŽINTUS EGZAMINUS

Pagaliau po penkerių metų darbo pasiekėme istorinį momentą. Praeitais mokslo metais užbaigiant Australijos "High Schools" pažymėjime yra jau oficialiai įrašoma lietuvių kalba kaip vienas iš išklausytų dalykų brandos atestato lygiui.

Šitokia privilegija yra jau suteikta devyniolikai Melbourne ir aštuoniems Adelaidės abiturientams.

Praeitais metais Melbourne šeštadienio kalbų mokykloje, pradžioje metų buvo 48 mokiniai iš kurių iki metų pabaigos išsilaikė 42. Reikia tikėtis, kad šiais metais susilauksime panašaus skaičiaus, o gal būt ir dar daugiau.

Melbourne lituanistinių kursų mokytojai buvo A. Karazijienė, J. Meiliūnas ir P. Sungaila (vedėjas). Kursai vyko Princess Hill High School, Arnold street, North Carlton (Vic) 3054, naujose ir moderniose patalpose.

Adelaidės mokinius mokė ponis E. Varnienė, pasinaudodama Melbourne paruoštu lietuvių kalbos korespondencijos kursu. Kai kuriuos Adelaidės mokinių darbus tikrino p. A. Karazijienė (Melbourne).

Ponis E. Varnienė be atlyginimo pasišventusiai praleisdavo virš penkių valandų kas savaitę su savo mokiniais. Adelaidės mokiniai ir jų tėvai turėtų būti jai dėkingi. Reikia tikėtis, kad A.L.B. Adelaidės Valdyba nuoširdžiai remis ką tik susiformavusį Lituanistinių Kursų Komitetą, kurį įeina: ponis Davis (sekretorė), ponis Varnienė (pirmininkė), ponas Statnickas ir ponis Urnevičienė (nariai).

Čia reikia pabrėžti, kad Adelaidės lietuvių kalbos mokiniai yra egzaminuojami per Melbourne (t.y. per Victorian Universities and Schools Examination Board). Toks susitarimas buvo padarytas tarp P.E.B. Adelaidėje ir V.U.S.E.B (Melbourne). Tai nereiškia, kad Adelaidės mokiniams reikia važiuoti į Melbourne egzaminams. Jie laiko Melbourne paruoštus egzaminus Adelaidėje. Jų egzaminų darbai yra siunčiami į Melbourne įvertinimui, o įvertinus rezultatai yra pasiunčiami į Public Examination Board (Adelaidėje).

Kada mes esame pasiekę jau tokių laimėjimų, Lietuvių Bendruomenė turėtų kreipti ypatingą dėmesį į švietimą. Jaunimas o taip pat ir suaugę turėtų naudotis šia privilegija. Jaunimas, lankydamas kursus, ne tik kad pasigilina lietuvių kalboje bet gauna ir pažymį, kuris sudaro daug naudos stojant į universitetus.

Provincijoje gyveną asmenys gali ruošti lietuvių kalbos matrikulacijos egzaminams korespondenciniu būdu. Visi nedelsdami registruoktės pas p. P. Sungailą. Kreipkitės telefonu 232 5599, bet geriausiai raštu: 20 Lisbon street, Glen Waverley (VIC) 3150.

Žinokite gerai, kad lietuvių kalba yra įrašoma į Jūsų kasdieninėje mokykloje gautą pažymėjimą.

Mokslas prasideda šeštadienį vasario 14 dieną 9.15 Princes Hill High School. Nepraleiskite progos. Adelaidės mokiniai registruokitės pas ponį E. Varnienę, telefonas 2766003 (arba pas kitus komiteto narius).

Vaiždai iš lituanistinių kursų Melbourne. Viršuje mokytojas J. Meiliūnas savo klasėje, vidury mokytojas A. Karazijienė pamokos metu ir apačioje kursų vedėjas P. Sungaila su V-tos klasės mokiniais.

Nuotraukos P. Aro

Dvidešimt aštuoni sovietų alpinistai Kaukazo kalnuose sušalo. Apie tai rašo "Sovietskaja Kultura". Rašoma, kad rugsėjo mėnesį iš įvairių miestų susirinko didelė grupė kalnų laiptotojų, 51 žmogus. Jie keliavo gerai žinomais keliais, lengvai pasiekiamu kalnagubriu netoli Juodosios jūros kurortinio miesto Soči, kai užėjo didelė sniego audra. Keliautojai paklydo. Laikraštis rašo, kad gyvi išliko tik 23. Juos išgelbėjo netoliese buvęs piemuo, pirma suradęs du, paskui dar kitus. Toliau sakoma vienos vadovės žodžiais, kad stipresni, pamatę, jog silpnesni vis vien neišsigelbės, sušals, iš jų atėmė tai, ką jie turėjo.

"Anapus uždangos"

Sausio 11 d. Sydneyje buvo netikėta šventė: tą dieną Sydneyje Liet. Klube įvyko Atžalos teatro premjera - pastatyta Vytauto Alanto trijų veiksmų komedija "Šiapus uždangos".

Nors premjerai laikas ir neatrodė labai palankus (dar nepasibaigęs vasaros atostogų metas), tačiau klubo salė žiūrovais buvo perpildyta. Ir nieko nuostabaus - teatras Atžala Sydneyje scenoje toks retas svečias, kad tarpais ne vienas pagalvoja, ar tokia Atžala iš viso tebėra išlikusi.

Apie patį veikalą gal ir nebūtų reikalo plačiau prasyti: autorius V. Alantas, nors ir sukūręs eilę dramų veikalų, bet pats niekad nebuvo iškiles į pirmuosius dramaturgus. Tiesa, teatro menas, atrodo, jam labai gerai pažįstamas, ir jis pajėgia sukurti atskirų sceninių blykstelių. Tai ir viskas. Nei publika, nei scena jo veikalų nesiilgsta. Taip matytas veikalas "Šiapus uždangos" yra nieko nesakanti komedija, operuojanti ne charakteriais, ne idejiniais kontrastais, o situacijomis, kurių komišumą turi išgauti pats režisiorius ir aktorius. Todėl ir statydamas tokį veikalą režisiorius labai rizikuoja; jis turi savo kūrybinio polėkiu aiškiai viršyti autorių, kad veikalas prabiltų į žiūrovą.

Reikia pagrįstai pasidžiaugti, kad Atžala šiame pastatyme to kūrybinio polėkio ir pasitikėjimo savimi nestokojo: režisiorius Julius Dam-

brauskas ir jo visas kolektyvas publiką įstengė išlaikyti dramatinėje įtampoje iki pat atomazgos, ir pats pastatymas prilygsta profesionalų lygiui. Be abejo, ir visi kiti artistai nėra naujokai: Stasys Skorulis, K. Dauguvietytė, Paulius Rūtenis yra aktoriai, kurie nepasimestų jokioje scenoje. Pasigėrėtinai pasirodė scenoje Danutė Karpavičienė ir Gražina Zigaitytė, kurios atskleidė daug žadantį vaidybinį talentą ir tuo pačiu davė visai Atžalai puikių kreditų. Pagirtinas ir Juozas Maksvytis, kuris nors ir nepajėgė sukurti dailininko tipo, bet savo nekaltu naivumu buvo visai savo vietoje.

Šis pastatymas yra naujas Atžalos sublizgėjimas. Žiūrovams su pasigėrėjimu visą pastatymą sakė pats nejučiomis ir įsiliedamas. O tai yra gero pastatymo ir režisoriaus kūrybingumo bei aktorių išjautimo kreditas. Juo mielai žiūrovams džiaugtųsi nepasitenkindamas vienu pamatymu.

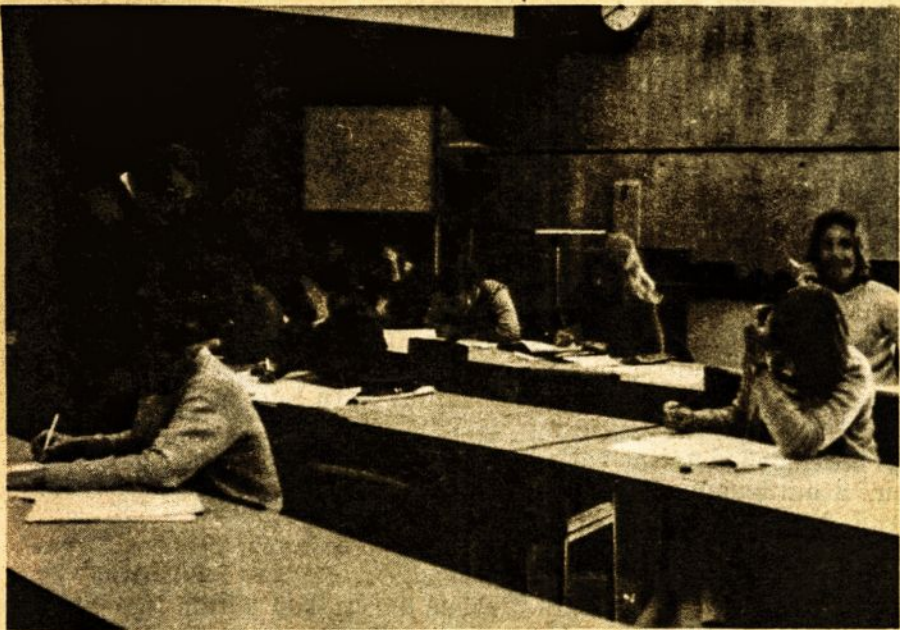
Sveikiname Atžalą ir režisorių J. Dambrauską su šiuo neabejotinai laimėjimu.

n.n.

Daug sužinosi skaitydamas

Mūsų Pastogė!

Mūsų Pastogė Nr. 2, 1976.1.19, psl. 5

DĖMESIO!

DĖMESIO!

LIETUVIAI TĖVAI, AR PASIRUPINOTE, KAD JOSŲ VAIKAI TURĖTŲ LIETUVIŲ KALBOS PAŽYMĮ BRANDOS ATESTATE?

LIETUVIŲ KALBOS PAŽYMYS LIUDIJA TĖVŲ TAUTINĮ SĄMONINGUMĄ IR VAIKO TAUTINĮ SUBRENDIMĄ. LIETUVIŲ KALBA AUSTRALIJO UNIVERSITETŲ PRIPAŽINTAMA KAIP LYGIAVERTIS MOKOMASIS DĄLYKAS. ŠITĄ PRIPAŽINIMĄ TURIME NE TIK IŠNAUDOTI, BET JĮ IR IŠLAIKYTI.

KAM NEPRIEINAMI LIETUVIŲ KALBOS KURSAI MELBOURNE, TESIKREIPIA Į ALB KRAŠTO VALDYBOS ŠVIETIMO VADOVĄ p. P. SUNGAILĄ:

20 Lisbon St.,

Glen Waverley, Vic. 3150

TENEBONA NĖ VIENO ABITURIENTO AUSTRALIJOJE BE LIETUVIŲ KALBOS BRANDOS ATESTATE!

KAS PASTEBĖTA IŠ SALĖS GALO

Išpūdžiai "Anapus uždangos" spektaklį pamačius

Scenos uždanga pakilo. Prie rašomojo stalo, neblogai įruošame inteligento kambaryje (dekoracijos Alg. Plūko), sėdi St. Skorulis, tik jaunesnė versija. Sėdi - mąsto - Rašomoji mašinėlė pradeda veikti; rašytojo (St. Skorulio) galvoje kilusi mintis užfiksuojama raštu. Įeina režisorius Petras Grina - Intryga užsi-
mezga: Petras Grina (vaidina Julius Dambrauskas) prašo savo draugo parašyti komediją jo teatrui. Jis kalba tylokai (faktinas spektaklio režisorius!); iš atskirų, garsiau ištariamų žodžių pagauname sakinio prasmę. Laimingesni žiūrovai pirmųjų eilių, jie, turbūt, girdi visą sakinį.

Rašytojas ginasi, bet užintriguoja. Abu su Grina parenka ir charakterius - savo artimus draugus; rašytojo uošvę Oną Rogienę (K. Dauguvietytė), dailininką Joną Kaulakį (J. Maksvytis), jo žmoną Alę (Gr. Zigaitytė) ir viengungį Jurgį Švilpą (P. Rūtenis). Tik savo žmonos Vidos (D. Karpavičienė) rašytojas nesutinka įtraukti į komediją. Bet įvykių eigoje, nepriklausomai nuo rašytojo noro, jo graži žmona tampa centrine intrygos figūra; kuris vyrų jai pamoja, ten ji eina. (Gal geriau būtų pavaizdavus ją marionete?).

Nepatyrę aktoriai, kaip ir pats režisorius, kalba gan tyliai ir kartu su bloga dikcija duoda išpūdį blogo pasiruošimo. Bet anaipol! Tai klaidinantis, momentalus išpūdis. Visi pasiruošę, visi savo vietose! Tai rodo charkteringa laikysena (atitinkamai parinkti aktoriai), žingsniai, išlaikymas pauzių, veiksmo vientisumas. Jie susiderino su patyrisiais aktoriais.

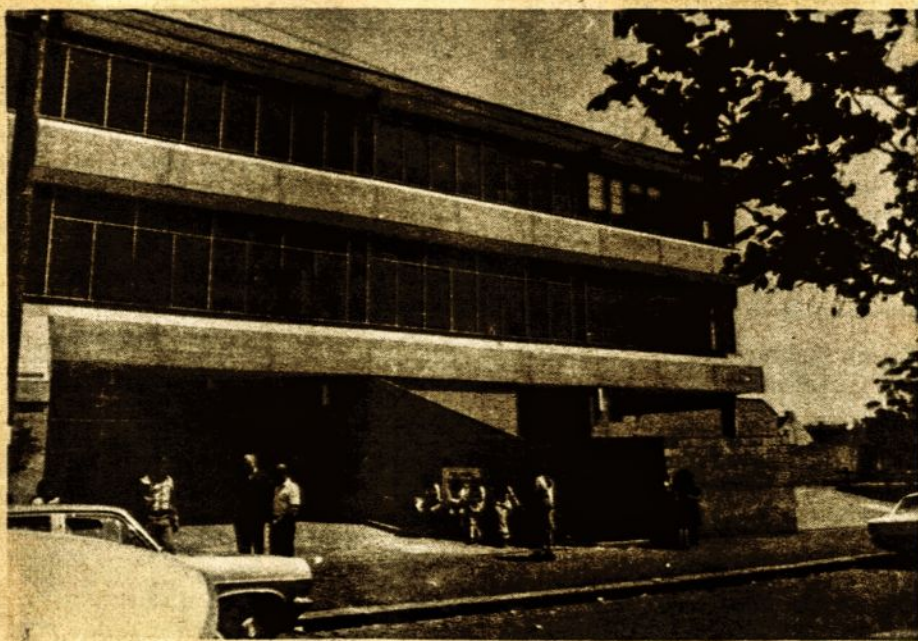
Tolimesnis veiksmas atidengia žmonių mainymo intrygą, nejuokingą, neįdomią, menkai pagrįstą psichologiškai, nekyla noro sužinoti kas bus toliau.

Ar režisorius J. Dambrauskas galėjo daugiau padaryti negu padarė? Sunku spręsti neskaičius veikalo. Režisorius gali veiklą pagerinti, arba pražudyti. Sprendžiant iš matyto veiksmo, režisorius davė daugiau negu autorius. Iš režisoriaus ir aktorių komedija pareikalavo didelio įtempimo išlaikyti publikos dėmesį.

Vyt. Alantas žinomas rašytojas - dramaturgas. Kaune, gyvendama jo

tėvo namuose, iš trečio aukšto su gimnazistiška pagarba žiūrėjau į pirmame aukšte gyvenusį garsų Alantą. Bet jo komedija "Šiapus Uždangos" nesukėlė man jokio kūrybinio nei vaizdinio pasitenkinimo. Iš kitų žiūrovų girdėjau tą patį.

Komedija "Šiapus Uždangos" rekomenduoja mažas aktorių skaičius. Mūsų sąlygose, mėgėjų teatrui nelengva surinkti ir septynis aktorius, kurie lankytų repeticijas savaite po savaitės, ką darė J. Dambrausko aktoriai. Paruošti tipai buvo neperdėtai gyvenimiški. Vieni įdomūs, kiti nuobodoki. Iš režisūros ir vaidybinio taško, vieni spalvingi, jais visa

Princes Hill High School Melbourne, kur vyksta lituanistiniai kursai kiekvieną šeštadienį.

Nuotrauka P. Aro

Religija ir revoliucija

V. Saudargas

Keliaujant laivu tarp Sydney ir Meksikos - Acapulco buvo suorganizuotos diskusijos, kaip padaryti pasaulį geresniu, nei jis yra šandien. Į diskusijų salę susirinko mažiausiai 200 keleivių. Jie buvo daugumoje konservatyvių nusistatymų ir vyresnio amžiaus. Žmonės diskusijose jautėsi laisvai ir, atrodė, niekas nesivaržė reikšti savo nuomonę. Niekas neklausė kalbėtojų pavardžių ir aiškiai atrodė, kad niekas nebijojo jokių seklių. Publika buvo didelis tarptautinis mišinys.

Elė kalbėtojų pareiškė idomiu minčių ir sugestijų.

Aš čia noriu supažindinti su kai kuriomis idomėsnėmis mintimis.

Vienas kalbėtojas tikino, kad pasaulio išsigelbėjimas yra sugrįžimas prie religijos, prie tikėjimo Dievu.

Jis susilaukė daug stiprios kritikos.

Oponentai sakė - religija, svarbiausioje vietoje katalikybė, jau beveik 2000 metų turėjo milžinišką galią vakarų pasaulyje įgyvendinti taiką, teisybę ir gerą gyvenimo tvarką. Ji skyrė karalius, naudojo kryžių, kardą, kartuves, degino netikėlius į jos mokslą ant laužų ir virino katiluose ant ugnies. Nustatė, kokias knygas galima skaityti ir kokių negalima. Menininkai galėjo paaiškinti tik pageidaujamus paveikslus, turėjo savo kontrolėje mokyklas ir universitetus. Vedė kryžiaus karus, naikino savo priešus. Šiandien mes esame liudininkai, kad pasaulis nepasidarė gera, žmogui patogi vieta gyventi. Jei per 2000 metų religija nesugebėjo padaryti pasaulio geresne vieta žmogui gyventi, kokia būtų prasmė religijai patikėti toli-

mesnį pasaulio likimą, jei šiandien pati religija yra patekusi į savo egzistencijos krizę.

Kalbėtojas už religiją ir Dievą atsisakė toliau ginti savo siūlymą. Pasiūlyta to klausimo toliau nesvarstyti.

Vienas keleivis pastebėjo, kad religijos sukurtos įvairios tradicijos, kaip laidojimo, vedybų ir pan., yra pasidariusios žmonių "way of life" be ryšio su mistiniu Dievu ir nesprendžia žmogaus problemų pasaulyje. Tradicijos galės kaitaliotis evoliucijos eigoje.

Komunizmas irgi buvo stipriai kritikuotas, kaip priešingas žmogaus prigimčiai, iniciatyvos ir pažangos stabdis ir t.t. Niekas komunizmo negynė.

Elė kalbėtojų pasisakė už griežtesnės tvarkos palaikymo priemones bendruomenėje ir įstatymo laikymosi reikalą. Atėjus pietų laikui, diskusijos baigtos nesuradus aiškių atsakymų iškeltai problemai.

Toliau aš paliesiu, kaip krikščionybės vaidmuo šiandien vertinamas vakarų pasaulyje.

Anglijos krikščioniškų organizacijų veikėjas, senoviško pažiūrų, Bernard Smith, pereinamųjų metų spalio mėn. Pietų Afrikos Draugijoje pasakė kalbą apie krikščionybės ir komunizmo santykius. Čia paduosiu jo paskaitos ištraukas ir santraukas, paskelbtas "Europos Lietuvių" 16.12.75 su savo mažais komentarais.

Jis sako: "Derlingiausia dirva marksizmo infiltracijai yra religija, nes tikintieji priima beveik viską, kas jiems pasiūloma religijos vardu."

"Europoje ilgą laiką bažnyčia bendradarbiavo su valstybe, ją rėmė ir įtakoję. Dabar bažnyčia atsisako vakarų kapitalistinės bendruomenės, nes ji esanti nemorali ir nepataisomai sugedusi. Bažnyčia atsisakydama viešai išeiti prieš komunizmą - prisiima penktosios kolonos vaidmenį."

Čia nuo savęs noriu pridėti, kad bažnyčia visą paramą savo egzistencijai gauna iš tos nemoralios ir nepataisomai sugedusios kapitalistinės bendruomenės, kurią ji ugdė ir auklėjo per 2000 metų.

"Katalikų Bažnyčia iki popiežiaus Jono 23-čio laikė komunizmą didžiausiu religijos ir žmoniškumo priešu. Vengrijos revoliucijos metu Pijus 12-tasis per tris dienas išleido tris enciklikas, smerkė rusų invaziją. Jis mirė 1958 metais, o kartu su juo mirė ir antikomunistinė era."

Į antrąjį Vatikano Susirinkimą rusų ortodoksų bažnyčia atsiuntė savo atstovus, su sąlyga, kad Vatikano Susirinkimas nieko neprisitars prieš komunizmą. Vatikanas pažadėjo ir neprisitarė.

Ukrainiečių katalikų kardinolas Slipij 1971 m. pareiškė: "Ukrainos katalikai išliejo upes kraujo, jų laivų kalnai paaukota ant bažnyčios lojalumo aukuro. Bet šiandien niekas jų negina. Tiek daug ir taip ilgai buvę kankiniai ir išpažinėjais, jie dabar pasidarė nepageidaujamais blogio liudytojais. Mes esame bažnytinės diplomatijos stabdžiai."

Toks pat "politinis stabdis" buvo ir Vengrijos kardinolas Mindszenty, panašiai apviltas ir paniekintas.

Tikintieji Sov. S-goje yra sudėję viltis į Vatikano vadovybę, bet nežino, kad jis atsuko jiems nugarą.

Mano pastaba: nejaugi lietuviai katalikai Lietuvoje gali tikėtis daugiau nei ukrainiečiai, kurių ten buvo keleriopai daugiau.

"Dar blogiau elgiasi "World Council of Churches". Per 25 savo

komedija rėmėsi, kiti reikalingi turinio griaučiams užpildyti. Pirmieji duodasi sukurti lengviau, negu antrieji. Bet ir vieni ir kiti veikale buvo reikalingi.

Mato Žvynakio rolėje St. Skorulis nenustebino, nes Skorulis yra visada Skorulis - preciziškas, šaltas. Ona Rogienė puikiai šaržuota, žaismingai gudri senstančios moters naivumu. Tur būt ir autorius norėtų Oną matyti tokią, kokią K. Dauguvietytė sukūrė. Jos metamorfozė iš "muzėjinės senienos", bandančios pagauti Švilpą, į modernią moterį, maloniai nustebino ne tik Jurgį Švilpą, bet ir publiką.

Komedijoje "modus vivendi" buvo Jurgis Švilpa. P. Rūtenio kūrybinga asmenybė, teatraliniai, ekonomiškai žestai, sąmojingos, kandžios replikos, blyškiai komedijai suteikė gyvastį ir sąmojų, kuri papildė K. Dauguvietytę. Publika jų sąmojų suprato ir įvertino katutėmis ir spontanišku juoku.

Viskas gerai, kas gerai baigiasi. Šeimyninis gyvenimas sugrišta į normalias vėžes, Ona Rogienė ir Švilpa išvykdam į "prieš vestuvinę" kelionę pakviečia visus į vestuves. Rašytojas turi medžiagą komedijai, kurios laukia režisorius.

Šis spektaklis, kaip ir pereinamųjų metų Atžalos spektaklis (Kairio komedija "Popiečio diagnozė"), Sydneyje publikai davė malonią popietę Lietuvių Klubu salėje.

Ava Saudargienė

Mirštantis škotų kreipiasi į šventiką:

—Šventas tėve, kaip jūs galvojate, jeigu aš paliksiu visus savo pinigus bažnyčiai, ar pateksiu į dangų?

—Pažadėti aš, žinoma, negaliu, — atsakė šventikas, — bet pabandyti galima.

gyvavimo metus jis nėra ištaręs nei vieno žodžio Sov. S-gos tikinčiųjų apginti. Kai vyko Vietnamo karas ir JAV lėktuvai bombardavo Hanojų, Pasaulinė Bažnyčių Taryba šaukė: - "Liaukitės žudyti, sustabdykite barbarizmą."

Bet kai JAV kariuomenė pasitraukė iš Vietnamo, toji Taryba nebematė komunistų brutalių žudynių. Ištikrųjų ji dar gi net padovanojo 3 milijonus dolerių šiaurės Vietnamo valdžiai, kaip geros valios pareiškimą. 1973 m., savo kongrese, Pasaulio Bažnyčių Taryba sudarė ilgą sąrašą valstybių, kuriuose žmonės persekiojami už sąžinės ir religijos laisvę. Tačiau kai vienas atstovas pasiūlė į tą sąrašą įtraukti komunistinius Rytų Europos Kraštus, tai iš 120 atstovų tik du parėmė jo pasiūlymą." Sako, jie tiki į komunizmą kaip į istorinį krikščionybės pakaitalą.

Pasaulio bažnyčių Tarybos pirmininkas Dr. Potter, paklaustas, ką reikia daryti, kad būtų išganytas, atsakė: "Išijunk į revoliuciją, padėk nuversti Vakarų rasistus, kapitalistus ir imperialistus."

"Revoliucinės teologijos" principas nevengti panaudoti smurto, jeigu tai reikalinga naujai tvarkai įgyvendinti.

"Revoliucinė teologija" eina netik prieš Ameriką ir Europą, bet ir prieš 2000 metų senumo krikščionybę. Vakarų bažnyčios pasitraukusios nuo buržuaziškai kapitalistinių idėjų, už kurias per paskutinius du karus jos ragino žmones mirti, savo tikintiesiems neturi kito pakaitalo kaip marksizmas.

Paskaitos autorius, B. Smith, ją užbaigia tokiais žodžiais: "Šitoks išdavimas iš vidaus neturi pavyzdžių istorijoje".

Kas aukščiau pasakyta yra faktai, kurie ankščiau buvo skelbti spaudo-

Nukelta į psl. 7

Skaitytojai pasisako

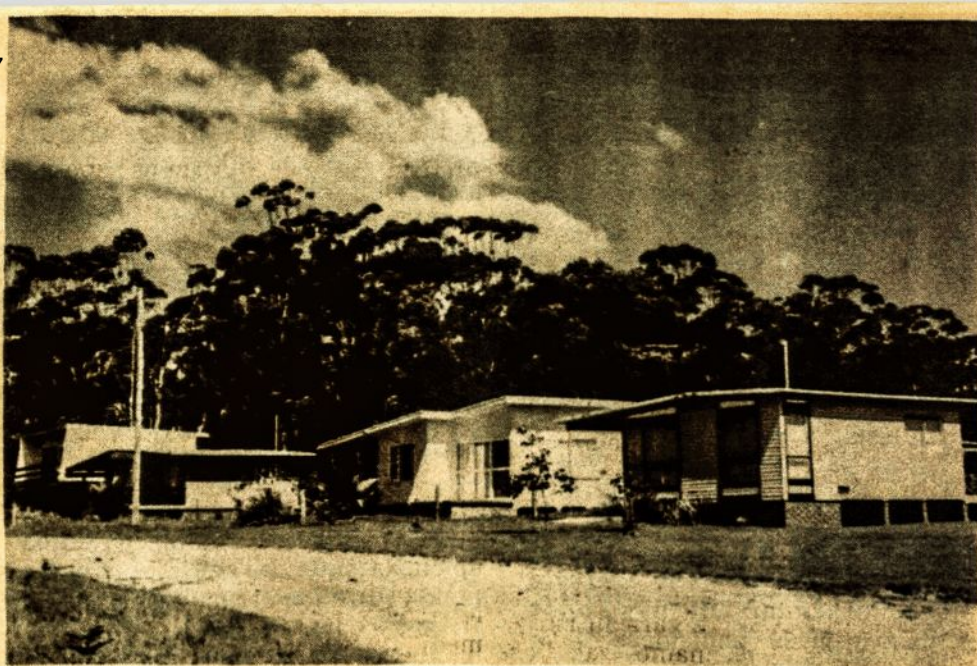
MES IR JAUNIMAS

Kada šios eilutės bus atspausdintos tikriausiai jau Australijos jaunimas bus grįžęs iš Jaunimo Kongreso. Pradžioje metų buvau aktyviai pradėjęs rašyti Mūsų Pastogės ragindamas padėti jaunimui išsiruoti Kongresan. Ir štai vieną dieną tūlas lietuvis, ne koks papliauška, prieina prie manęs ir drožia tiesiai akysna: "tai ką, varai propagandą kad tavo sūnams surinktų pinigų, kad jie galėtų po pasaulį pavažinėti?". Nors M.P. redaktorius ir ragino ir prašė daugiau parašyti apie jaunimą - neršia, nes nenorėjau niekam daugiau duoti malonumo įtarinėjimams, kad rašau tik savo pelno tikslui. Kada perskaičiau Antano Laukaičio straipsnį raginant Sydnejaus tautiečius prisidėti prie Sydnejaus atstovų išsiuntimo, pagalvojau ar tos pačios piliulės neteks nuryti ir mano mielam bičiuliui, nes ir jo duktė atstovė. Iš daugelio pokalbių susidariau nuomonė, kad senoji karta, vistiek netiki Jaunimo Kongreso nauda, kad jie nori kad jaunimas besąlyginiai įsijungtų lietuviškon veikloje ir šoktų pagal jų muziką. Neturiu duomenų iš Melbourne ir Adelaidės, bet Sydnejaus kiekvienas atstovas gavo iš bendruomenės po \$ 320, Canberros, kadangi liko vienintelis gavo \$ 410, (iš to ¼

Canberros Lietuvių Klubu auka). Kelionė, stovyklų mokesčiai ir kitkas, be jokių kišenpinigių kaštavo virš 1500 dolerių ir tos sumos, kurias sudėjo visuomenė, neužtektinai didelės, kad pakaktų kišenpinigiams. Tad padėję ranką ant krūtinės visgi prisipažinkime, kad mes iš Australijos neišsiuntėm nė vieno atstovo, o jie išvyko patys savomis lėšomis ir atstovaus Australijos Lietuvius.

Kadangi Krašto Valdybos išdinkui pasiūniau kelionpinigius iš Canberos pažymėdamas, kad Neris Pilka yra Canberros atstovas, o Arūnas Pilka Sydnejaus, bet p. Ališauskas paskutiniame savo straipsnyje parašė, kad iš ACT vyksta broliai Neris ir Arūnas Pilka. Išlydint į Kongresą vieną poniutę Sydnejuje pradėjo man kailį karšti - "Ar nesigėdini savo sūnui imdamas pinigų iš Canberros ir Sydnejaus." Sušilęs mėginu aiškinti, kad Arūnas yra tik Sydnejaus atstovas ir nieko bendro su Canberra neturi, bet atrodo mano pastangos buvo bergėžios, vėliau pagalvojau, kad gal ir ne tik ta viena poniutė, bet ir daugelis kitų tautiečių taip pat suprato šią netikslią Krašto Valdybos išdinko žinutę.

Gruodžio 15 dienos popietėje Sydnejaus tarptautiniame aerodrome susirinko išvykstantieji kongresantai ir tėvai bei bičiuliai jų

Antroji Lietuvių sodyba Ulladulla (N.S.W.) pajūry. Čia įsikūrę sydneyškiai O. ir E. Karpavičiai, V. Laukaitienė, Canberiškiei Sipavičiai, Biveiniai ir Augučiai.

Nuotrauka E. Karpavičiaus

išlydėti. Susispietę į vieną iš barų visi praleido paskutines pora valandų, bet nei Krašto Valdybą atstovaujęs asmuo, nei Sydnejaus Apylinkės Valdybos ar kokios nors organizacijos atstovas nedalyvavo ir nepalinkėjo išvykstantiems geros kelionės ir sėkmės atstovaujant Australijos tautiečius, tik vienas Mūsų Pastogės redaktorius paskutinę minutę uždusęs atskubėjo.

Pekla'nt didžiuliui paukščiui iš Sydney Aerodromo, kuris nešėsi pilnus entuzijazmo ir pasiryžimo lietuvių jaunuolius - les pagalvojau: ką jie turi jausti savo širdyse, kad nei vieno oficialaus žodžio, nei vieno linkėjimo, ko jie tikėjosi, nebuvo.

Aš esu įsitikinęs, kad jaunimas grįš su praturtintu lietuviybės bagažu, kad, jei ir ne visi, stos į lietuvišką veiklą, tės mūsų egzistenciją Australijoje, o mes vėl pradėsime kritikuoti ir pulti jaunimą, kad jie ten tik turėjo "good time", kad tiek pinigų išleidę nieko nedirbą, nors tuo pačiu mes jų ne tik nepasiuntėme, bet ir neradome jiems išskrendant šilto žodžio.

Petras Pilka
Canberra

Religija...

Atkelta iš psl. 6

je ir kiekvienas galėjo juos surinkti. Ištikrųjų paskaitininkas nieko naujo, kas nežinoma, nepasakė. Faktai kalba patys už save.

Kelios mano pastabos ir keli pildymai.

Reikalinga atkreipti dėmesį, kad krikščioniškų bažnyčių vadovybių posūkis į bendradarbiavimą su komunizmu sudaro Vakarų Pasauliui vieną iš didžiausių problemų, kaip apsiginti nuo religinės penktosios kolonos, kuri įvairiom progom moraliai paremia komunistų gaujas ir gatvių padugnes su iškeltais kumščiais grasinančias Vakarų Pasaulio egzistencijai.

Skaitėme neseniai spaudoje apie Ispanijos kardinolo reikalavimą suteikti amnestiją komunistams teroristams, kurie žudė nekaltus žmones. Šiomis dienomis 5 anglikonų vyskupai Australijoje įteikė reikalavimą vyriausybei orgaizuoti pagelbą Timor komunistams, kurių atstovas šiuo metu derisi su Kinijos komunistais gauti sau paramos kovai prieš anti-komunistinę Indoneziją. Tokių ir panašių žinių mes nuolat skaitome spaudoje.

Prieš kiek laiko spaudoje buvo pranešta, kad buvęs Apaštalo Sosto nuncijus Kuboje arkivyskupas Cezar Zacchi paskirtas Vatikano diplomatinės akademijos Romoje rektoriumi. Pažiūrėkime kokia jo politika, kuri įtakos Vatikano diplomatijos liniją. Jis yra komunistuojantis bažnytininkas. Būdamas Kuboje jis yra padaręs tokius pareiškimus: "Castro - jei ne ideologiniai, tai etniniai yra krikščionis. Tad ten pasilikusieji katalikai turėtų dalyvauti revoliuciniame darbe - komunistiniame veikime." Ar jo patarimas bus kitoks lietuviams katalikams? Pagalvokime.

Kunigas M. Valadka rašo pasipiktinęs, kad kunigas Rafael Garacia Herreros sugrįžęs iš Rusijos skelbė: "Rusijoje aš mačiau motyvą dirbti, kilti ir gelbėti kitiems žmonėms. Standartai, kokius aš mačiau Sov. Rusijoje, buvo artimesni krikščioniškiems standartams, negu tie, kurie

Šeimininkėms

Nekeptas vaisių tortas

- 2 tuzinai lady fingers pyragaičių
- 1 pakelis džiovintų vaisių
- ¼ pjaustytų migdolų
- ½ svaro nesūdyto sviesto
- 2 kiaušinio tryniai
- 1 puodelis cukraus
- 1 dėžutė šaldytų braškių
- 2 pakeliai braškių arba vyšnių jell'o.

Smulkiai supjaustyti vaisius, juos išvirti, nusunkti ir gerai atšaldyti vaisius ir sunką. Į atšalusią sunką įpilti taurelę likerio.

Atidaromos formos dugną iškloti pyragaičiais, juos kiek susmulkinus taip, kad formos dugne neliktų nepadengtų didesnių tarpų. Išdėstyti pyragaičius sušlakstyti atšaldyta vaisių sunka su likeriu.

Ištrinti sviestą su tryniais ir cukrum ir sujungti su migdolais ir atšaldytais vaisiais.

Pusę tos masės uždėti ant formoje išdėstytų ir sušaldytų pyragaičių, išlyginti, o ant viršaus vėl išdėstyti eilę pyragaičių ir juos suslakstyti. Ant pyragaičių uždėti likusią dalį vaisių ir migdolų masės, išlyginti ir užpilti jell'o sujungtu su šaldytomis braškėmis. Jell'o turi būti tik atvėsęs, bet dar nepradėjęs stingti, nes kitaip bus grublėtasis ir nagražus torto viršus. Pagamintą tortą įdėti kelioms valandoms (geriausiai per naktį) į šaldytuvą. Prieš naudojimą padėti ant tinkamo dydžio lėkštės, atidaryti formą, nuimti formos kraštus, dugną paliekant. Puošti šviežiomis braškėmis, ar kitomis šviežiomis ar kenuotomis uogomis ar vaisiais.

matomi kapitalistiniuose kraštuose".

Aš manau, kad mums lietuviams yra labai svarbu atkreipti dėmesį į įvykių vystymąsi bažnyčių veikloje. Bažnyčių sluoksniuose, aišku, yra nepritarančių šitokiai įvykių eigai, bet žemesnieji pareigūnai privalo elgtis pagal aukštųjų vadovybių diktuojamą liniją.

Viena yra aišku, kad gynimas bažnyčių aukštųjų vadovybių politikos gali būti išdavimas lietuvių interesų Lietuvoje ir mūsų pačių iševijoje, bei Vakarų Pasaulio.

Komunizmas ir Vatikanas savo veikloje, nusistatymuose ir reikalų aiškinime yra visados neklaidingi, kaip jie patys skelbia, bet, deja, ne daug kas tuo tiki. Aš neinu su jais į diskusijas, pasitenkinu faktų paskelbimu. Niekas negali pakeisti esamų faktų.

Zalių kopūstų salotos

- 6 puodeliai plonai pjaustytų kopūstų

- 1 puod. smulkiai kapotų salierų
- ¼ puodelio kapoto žalių pipirų
- ½ puodelio grietinės
- 2 šaukštai cukraus
- 1 šaukštas tarkuoto svogūno
- 2 šaukštai citrinos sunkos
- ½ šaukštelio muštrados druskos, pipirų.

Grietinę išplakti su cukrumi, citrinos sunka, tarkuotu svogūnu ir mustarda. Užpilti ant kopūstų, sumaišytų su salierais ir žaliu pipiru. Lengvai permaišyti ir pridėti druskos ir pipirų pagal skonį.

Skanių bulvės (Anna būdu)

- 6-8 didokos bulvės
- 1 šaukštelis druskos
- ¼ svaro sviesto.

Nulupti bulves ir supiausčius labai plonai, pamerkinti į šaltą vandenį. Palaikius kiek, nusunkti ir apsausinti. Pabarstyti druska ir truputį pipirų.

Apvalų dubenėlį labai gerai ištepti sviestu ir dugną gražiai iškloti bulvių griežinėliais. Patepti šaukštu sviesto. Po to dėti bulves ir sviestą, kol viskas bus sudėta. Viršų patepti sviestu. Kepti karštame pečiuje 425-450° apie 45 min. — arba kol bulvės bus minkštos. Duoti į stalą išverčius ant pašildytos lėkštės. Bulvės bus gražiai parudavusios ir laikysis formoj. Dekoruoti su petražolėmis.

Veršiena ("Sandor" būdu)

- 1½ svaro veršienos
- 2½ šaukšto miltų
- ¼ puodelio sviesto arba margar.
- ¼ puodelio kapoto svogūno
- 2 šaukštai kapoto žalių pipirų
- 1 šaukštelis druskos, pipirų pagal skonį
- ½ šaukštelio paprikos
- ½ šaukštelio "celery" druskos
- ¼ puodelio rūgšties grietinės
- 2 puodeliai virtų lakštinių (noodles)

- 1 šaukštas sviesto
- 1 šaukštelis sesame sėklų.

Nuėmus nuo veršienos plėves ir gysles supjaustyti nedideliais keturkampiais gabalėliais. Apvolioti miltuose ir apkepinti įkaitintuose riebaluose. Sudėti sekančius 6 davinis, pridengti ir leisti pamažu virti apie 1 valandą laiko arba kol mėsa suminkštės.

Lakštinius išvirti. Nusunkus, sumaišyti su sviestu ir sesame sėklomis. Duoti į stalą su mėsa ir padažu.

Viščiuko salotos

- 3 puodeliai virto kapoto viščiuko
- 1 puodelis smulk. kapotų salierų
- 1 puodelis pjaustytų apelsinų skiltelių

- 1 konservų dėžutė (9 unc.) ananaso gabalėlių
- ½ puod. kapotų pakep. migdolų
- 2 šaukštai aliejaus
- 2 šaukštai apelsinų sunkos
- 2 šaukštai acto
- ½ šaukštelio druskos
- 1-na šeštoji šaukštelio mairūnų prieskonis
- ½ puodelio majonezo
- 1 galvutė salotų.

Nuėmus odą ir kaulus nuo viščiuko mėsos, sukapti ir sumaišyti su salierais, apelsiniais, ananasais ir riešutais. Atskiram pudelyje sumaišyti aliejų, sunką, actą, pridėti druską ir prieskonius. Užpilti ant mišrainės ir pastatyti bent vienai valandai į šaldytuvą.

Prieš duodant į stalą nusunkti, pridėti salotų, majonezą, atsargiai pamaišius duoti į stalą salotoms iškloti inde.

Jūros vėžiukų (shrimps) salotos.

- 1½ p. pamidorų sunkos,
- ½ šaukštelio druskos,
- 1½ p. ryžių (minute),
- 2 p. virtų žirnių,
- ½ p. smulkiai sukapotų raugintų agurkų,
- 1 valg. šaukštas smulkiai sukapoto svogūno,
- 2 dėž. (apie 8 uncijos) jūros vėžiukų,
- ¼ p. majonezo,
- truputis pipirų.

Pamidorų sunką su druska užvirinti.

Supilti ryžius, išmaišyti ir uždengus puodą nukelti nuo ugnies. Palaukti, kol ryžiai sutrauks sunką (apie 5 m.). Pridėti virtus žirnius, pjaustytus agurkus ir svogūną, išmaišyti ir padėti į šaldytuvą. Prieš duodant į stalą, pridėti vandeniu išskalautus jūros vėžiukus ir išplaktą majonazą.

Missouri universitete praveisti tyrimai rodo, kad arkliai geriau pasiisi stovėdami, negu gulom. Arkliai gali išstis mėnesius išbūti ant kojų neprigulę poilsui.

Mūsų Pastogė Nr. 2, 1976.1.19, psl. 7

Švenčių prisiminimai.

I tradicinį Kalėdų Švenčių Pobūvį su Kalėdų Eglute vaikams 13.12.75 St. Peters salėje atsilankė daug lietuvių su šeimomis. Virš 20 vaikučių gavo dovanų iš Kalėdų senelio, kurį vaidino Petras Leonavičius. Vaišių stalą ir dovanas vaikams parengė Zina Zakarauskienė iš Valdybos skirtų lėšų.

Eglutę parengė V. Kuto šeima. Antrą Kalėdų dieną - 26.12.1975 St. Lauryno bažnyčioje kun. P. Martuzas laikė lietuviškas pamaldas, kuriose Newkastelio Lietuvių Choras gražiomis lietuviškomis giesmėmis inėšė pamaldose daug pakilios šventiškos nuotaikos. Po pamaldų kun. P. Martuzas buvo pakviestas į p. Donatos ir Alf. Bajalių namus pietums, kur buvo pakviesti ir dalyvavo p.p. V. ir B. Gasparonai, J. ir J. Levickai, J. ir G. Žemaičiai, S. ir N. Klemenai ir Valdybos Pirm. Alf. Šernas.

Naujų Metų Balius Newkastelyje.

Valdybos surengtas Naujų Metų sutikimo balius šiuo kartu vienas iš gražiausių. Graži ir skoningai dekoruota St. Peters salė buvo pilna. Greta gausiai atsilankiusių lietuvių keletą stalų užėmė latviai ir estai. Gražų buvo matyti latvių Vald. pirm. Egon Aire su ponja ir estų Vald. pirm. Gannel Kaljot su ponja, taip pat Pavergtų Tautų Komiteto narę p. Mariją Mukans, kurios pastangomis buvo paruoštos ekskursijos į Canberą ir Sydneją. Atseit šis lietuvių organizuotas balius pavo tikru pabaltiečių susigrupavimu ir, kaip Vald. pirm. Alf. Šernas sveikindamas visus mielus svečius pasakė, kad šis balius greta Naujų Metų sutikimo yra tuo pačiu graži proga atžymėti Pabaltiečių pergalę pereinamųjų metų akcijoje ir solidarume.

Svečių tarpe buvo ir iš toli atvykusių - p. Juknevičių šeima iš Melbourne, kuri viešėjo pas p. Statkus. Studentė latvaitė Rasa Rasmanis atvykusi pas savo tėvus į Newkastelį iš Perth atsilankė į šį balių atsišvešdamas visus savo draugus - jaunimą ir užėmė du stalus tuo parodydama pavyzdį gražaus sugyvenimo tarp vyresniosios ir jaunesniosios kartos. Lygiai tenka pasidžiaugti, kad Gasparonių, Ulanų, Balčiūnų šeimos atvyko su savo vedusiais sūnumis ir dukromis ir tuo patvirtino lietuviškos bendruomenės testinumą vietinėse sąlygose.

Loteriją pravedė Vald. vice-pirm. Dr. G. Kišonas ir visi, turimi bilietai buvo išparduoti per 10 minučių. Laimikius padovanojo: S.W. Miller Electric Discounts (savininkas W. Miller vedęs lietuvaitę Rūtą Racaitę), W.B. Gakas & Co (urmo prekyba, general Manager W. Gakas-Gečiauskas), Dr. Kišonas, p. Jūratė Ivinskienė, p. Kairiai ir Alf. Šernas. Pirmą prizą - elektrinę keptuvę laimėjo St. Žukas.

Valdybos pakviestas Newcastle Morning foto reporteris darė nuotraukas ir rytinėje laikraščio laidoje iš šešių Naujų Metų balių talpintų nuotraukų buvo dvi iš "LITHUANIAN NEW YEAR'S NIGHT" - Dr. G. Kišono su žmona Žibute ir St. ir Colettės Žukų.

George Hotel išėjo iš lietuviškų rankų.

George Hotel savininkas Jonas Statkus lapkričio mėn. pardavė George Hotel, iš kur Newkastelio Valdyba susilaukdavo visokeriopos paramos - aprūpinant pobūvius gėrimais, viešbutyje apnakvydinant svečius, gaunant laimikių loterijoms.

Šio viešbučio svetainėje Diskusijų

Klubas keletą kartų turėjo savo su-eigas (J. Statkus dalyvauja Diskusijų Klube), šio viešbučio svetainėje koncertavo Astra ir Andy.

J. Statkus su šeima ir toliau pasilieka gyventi Newkastelyje, nes čia yra nusipirkę nekilnojamą turtą porą bloką Home Units. Naujų Metų baliuje matėme ir Statkus su grupe draugų.

Kostas Pauliukėnas išvyksta.

Virš trejų metų gyvenusi Newkastelyje p. Kosto Pauliukėno šeima apleidžia mus ir keliai į Neville (apie 70 kilometrų į pietus nuo Bathurst), kur nusipirkę didelę parduotuvę ir kartu valdys pašto centrą su 70 telefono linijų. Tik ištėkėjusi duktė palieka toliau gyventi Newkastelyje.

Kostas Pauliukėnas atvykęs į Newkastelį iš kart įsigijęs lietuvių bendruomenę, dvejus metus ėjo vald. vicepirmininko pareigas, buvo aktyviu Diskusijų Klubu nariu, jo jaunesnysis sūnus Bruce šoko tautinių šokių grupėje "Vaiva".

K. Pauliukėnų buvo malonu sutikti ir dirbti lietuviškoje dirvoje. Jis buvo duosnus ir visais atžvilgiais paremdavo mūsų reikalus. Vienoje didelėje Newkastelio eisenoje savo liuksusiniame kabrioletu vežė visą tautinių šokių grupę "Vaiva".

Nors Kosto žmona Gerda yra vokietaitė, tačiau jų namuose ar tai šeimyniškų švenčių proga ar diskusijų būreliui susirinkus, skambėdavo lietuviška daina, ir jausdavosi svečiai lyg didelėje lietuviškoje sodijoje. Savo gražioje namuose Pauliukėnai priėmė Newkastelyje koncertavusius ASTRA ir ANDY.

Atsisveikinant su mieliais Pauliukėnais tenka išreikšti širdingą padėką už taip gražų bendradarbiavimą ir palinkėti gražaus išikūrimo naujoje vietoje.

Alf. Šernas

KIEK AŠ SUŽINOJAU!

Mūsų jaunimas, gruodžio 15 d. išvykęs į Jaunimo Kongresą, grįžta namo sausio 24 d. Pagal planą lėktuvas PAN-AM (flight 811) nusileis Sydnejuje sausio 24 d. 9.25 val. ryto.

Mūsų Pastogės bendradarbis K. Stankūnas su žmona vis dar pakely iš didžiųjų Melbourne atlaidų. Pakely keliom dienom sustojo Sydnejuje svečiuodamasis pas savo senus bičiulius.

Susigundė Sydnejų aplankyti ir Adelaidiškis karių ramovėnų rikis K. Taparas, kuris dar nepraradęs savo janatviško veržlumo.

Liet. klubų veiklos studijų tikslais Canberroje ir Sydnejuje lankėsi Melb. Liet. namų bosas A. Ramnauskas, ieškodamas naujovių, kurias galėtų pritaikinti ir Melbourne. Canberiškiai jį priėmė šiltai, bet išleisdami išvilko iš švarko ir paleido vienmarškinį. Matyt, buvo pasamdyti šnipai, nes švarko kišenėse vėžėsi visas Canberos Liet. Klubas paslaptis. Sydnejiškiai jį norėjo sušelpiti senu UNRRROS švarku, bet svečias šitos malonės atsisakė.

Vasario 13 d. savaitei paviešėti Australijoje atvyksta Kalifornijos universiteto profesorė Dr. Marija Gimbutienė. Ketina pasimatyti su savo senais bičiuliais ir pažįstamais Sydnejuje, Melbourne, gal ir Adelaidėje.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ KLUBAS

16-18 East Terrace, Bankstown. Tel.: 708-1414

PROGRAMOS SEKMADIENIAIS:

Sausio 25 d.

ROSS & ROBYN

akordeonistai dainininkai

Vasario 1 d.

JOHN and MARRIANNE.

Grakštūs ir patrauklūs šokėjai, jau kartą žavėję klubo svečius.

FILMAI LIET. KLUBE

Sausio 28 d., trečiadienį, 9 val.: "Butch Cassidy and the Sundance Kid". NRC. Vienas iš populiariausių "gūdžių vakarų" filmų, apdovano-tas net keturiomis premijomis.

ŠOKIŲ MUZIKA:

Šeštadieniais nuo 8 iki 12 val. sekm. nuo 6.30 iki 10.30 val.

- Antradieniais stalo tenisas
- Trečiadieniais šachmatai
- Ketvirtadieniais dvigubi jackpotai

KLUBAS ATVIRAS:

pirm.-treč. nuo 4 iki 10 val.v.; ketv. 4-11, penkt. 4-12,

šešt. nuo 2 iki 1 val. ryto, sekm. 12.30 iki 11 v.v.

Valgykla veikia pirmad. - penktad. nuo 5 iki 9 v.v., šeštad. nuo 5 iki 11 v.v. sekmad. nuo 12.30 dienos iki 9 val. vak.

Šokių vakaro metu ir valgykloje kiekvieną metų vyrai dvi laktarylius.

NEWCASTLE LIETUVIŲ DISKUSIJŲ BORELIO SUSIRINKIMAS

Įvyko gruodžio 7 d. p.p. Stasio Butkaus namuose. Šiam susirinkimui paskaitą paruošė p. Zina Zakarauskienė: "Aboridžinų praeitis ir dabartinė padėtis".

Kalbėdama apie aboridžinų praeitį, prelegentė labai daug kalbėjo apie pirmųjų Australijos gyventojų legendas. Tie padavimai sudaro kartu ir Australijos juodaodžių tikybą. Manoma, kad abos atkeliavo į

ši kontinentą prieš ledyno laikotarpį. Jų buvo apie 300.000. Į šį pasaulio kraštą atkeliavę europiečiai pradėjo vietinius gyventojus labai naikinti. Dabar aboridžinų Australijoje yra likę apie 106 280. Daugumas jų gyvena šiaurinėje kontinento dalyje.

Po paskaitos sekė diskusijos ir p. Butkienės paruoštos vaišės.

Satasys Žukas

LATROBE VALLEY Pranešimas

Vasario 21 d. 7.30 val. Morwell Town-Hall. mažojoje salėje, Latrobe Valley seniūnija ruošia Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo minėjimą.

Tautiečiai iš arti ir toli maloniai kviečiami skaitlingai dalyvauti. Seniūnė

"NERIES" susirinkimas

Sausio 23 d., penktadienį, 7.30 val. p.p. Andriejų namuose, 553 Hume Hwy, Yagoona, šaukiamas sporto klubo "Neries" narių ir rėmėjų visuotinis susirinkimas. Maloniai kviečiami nariai, rėmėjai ir prijauciantieji susirinkime aktyviai dalyvauti.

Valdyba

MŪSŲ PASTOGĖ

LITHUANIAN AUSTRALIAN WEEKLY "OUR HAVEN" Australijos Lietuvių bendruomenės laikraštis

Leidžia ALB Krašto Valdyba

Redaktorius V. Kazokas Redakcijos Patariamoji Komisija: J. Maksvytis, A. Reigys.

Redakcijos adresas: 13 Percy S., Bankstown, N.S.W. 2200; Tel. 7098395

Leidėjo ir Administracijos adresas: Box 4558, G.P.O. Sydney 2001 Administracijos Tel. 6499062

Prenumerata: metams \$15.00 6 mėn. \$ 8.00

Užsieny metams \$18.00

Oro pašto užsieny \$37.00

Atskiras numeris \$00.35

Redakcija rašinius taisy ir skelbia savo naujūra. Už skelbimų turinį neatsakoma.